

VAKTBIKKJA

PORTRETT

Av: Carina Kaljord, KoRus - Nord

Helt siden Jon Storaas nærmest tilfeldig kom snublende inn i RIO (Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon) i 1999 har han vært en uredde og markant talsmann for rusmisbrukerne. Etter 16 år som leder i organisasjonen føler han at det fortsatt er mye som er ugjort.

RIO kan i år markere 20 år som interesseorganisasjon. Fra å være tre frivillige personer, har RIO i dag 15 ansatte og flere frivillige enn noen gang rundt om i hele landet.

- Jeg opplever at vi i dag møtes med både velvilje og respekt. Men slik var det ikke i starten. Da møtte vi mange redde fagfolk og byråkrater.

- Redde, hvordan da?

- Redde for å lytte til vår brukerkompetanse, og engstelige for at våre kritiske røster indirekte var en kritikk av deres faglige arbeid. Men det var jo ikke alltid det. Noen ganger handler det om systemer som ikke fungerer etter planen, andre ganger handlet det om type behandling eller mangel på tilbud etter behandling.

- Hvordan hadde deg seg at du ble med i RIO og etterhvert ble leder?

- Det er faktisk en ganske morsom historie, smiler Storaas.

- Jeg var inne til behandling for mitt rusmisbruk ved Riisby Behandlingssenter i Oppland, vinteren 1999. En dag så jeg en lapp på oppslagstavla: «Årsmøte

i RIO! Vi betaler reisen tur/retur» Heldigvis, får jeg si i ettertid, var det ikke snakk om billett til Rio de Janeiro – det tror jeg ikke hadde gått så bra på det tidspunktet. Saken var at Rusmiddeletaten i Oslo hadde bevilget 30.000 kroner til et seminar som var arrangert av brukere. Og før jeg visste hva jeg hadde gitt meg ut på fikk jeg i

Ledervervet i RIO har ført Storaas fra behandlingssenteret og inn i ulike brukerråd og fagråd. Han har hatt utallige oppdrag som foredragsholder, og brukes flittig av både Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, ulike helseregioner, og ulike andre beslutningstakere i kommunene, NAV med flere.

- Det sies om deg at du både er uredde og tydelig?

- Jeg er nødt til å snakke med «utestemme» av og til. Vår oppgave som interesseorganisasjon er å sette fingeren på det som svikter i behandlingsskjeden. Det handler om å redde liv! Vårt hovedfokus er oppfølgingen etter behandling. Vi har fortsatt de samme utfordringene som vi hadde for 40 år siden, og vi får det fortsatt ikke til. Brukerne dør ikke mens de står på venteliste, de dør etter behandling i spesialisthelsetjenesten, fordi oppfølging etter behandling mangler i 80 prosent av tilfellene. RIO jobber for at folk skal ha en klar plan for oppfølgingen etter behandling, et opplegg som inkluderer både bolig og arbeid eller annen aktivitet.

”

ETTERVERN
HAR VÆRT
ET MANTRA

oppgave å sette sammen et panel på denne konferansen, være ansvarlig for hele arrangementet. Her ble jeg møtt med tillit fra de to gutta RIO besto av den gangen, og i tillegg stilte de krav til meg. Og nettopp det at jeg ble stilt krav til var en stor drivkraft, og har vært det siden, forteller Storaas.

Ettervern har vært et mantra for Jon Storaas i mange år. Tydeligst vises dette gjennom RIO Restart som i fem år hatt tilbud til personer som er ferdig med rusbehandling eller soning. Sammen med Bragdøya kystlag har Restart etablert et etterverntilbud som kan vise til svært gode resultater. Av de 42 deltakerne som har gått gjennom programmet, er 38 pr. dato rusfrie. 28 av dem er i arbeid eller går på skole.

- ReStart har i hovedsak vært finansiert av prosjektmidler fra Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, men vi har fått beskjed om at prosjektperioden er over, og en ny finansieringsordning innen den kommunale rammen må til hvis ReStart skal kunne drives etter nyttår. Dette er en klossete offentlig økonomisk orga-

nisering som ikke tjener brukerne, mener Storaas.

- Kan du si litt om både forsiden og baksiden av medaljen ved å være en så sterk og tydelig brukerstemme?

- Jeg ser kun fordeler ved å inneha en slik rolle: Jeg får muligheten til å være med på å påvirke hvilken ruspolitikk vi skal ha i dette landet, og jeg får bidra med min og andres erfaringsbaserte kunnskap inn i de systemene som bestemmer. Det er positivt at brukermedvirkere kommer i posisjon. Politikere og andre lytter til våre – ofte dyrekjøpte- erfaringer. Brukermedvirkning er inne i en positiv utvikling, men vi har langt igjen før vi er fornøyde.

Jon Storaas mener det er helt nødvendig å snakke med «utestemme» av og til. - Det handler om å redde liv, sier han. Foto: Carina Kaljord.